

آثار محقق فرزانه، استاد جواد صفی نژاد در طیف وسیعی از مطالعات روستایی، ایلی عشایری، آب و قنات و شناخت جغرافیای انسانی پراکنده‌اند. به جرأت می‌توان گفت از دهه چهل تاکنون، کمتر محققی چون استاد صفی نژاد به صورتی مستمر به پژوهش در زمینه مسایل کشاورزی و عشایری کشورمان، همت گماشته و نوآوری‌های خود را در این زمینه‌ها ارائه داده است.

از استاد صفی نژاد - از سال ۳۷ تاکنون - ۱۰ رساله تحقیقی، ۱۷ عنوان کتاب پژوهشی و ۵۲ مقاله علمی - پژوهشی منتشر شده، که از آن میان به برخی از رساله‌ها و کتاب‌های پژوهشی وی به صورت متون، ۲۵ لوح تقدیر، منشور، جایزه نقدی و تندیس، از سوی

نهادهای علمی و سازمان‌های رسمی کشور اهدا شده است. برخی از آثار استاد همچون «بته» در نوع خود بی نظیر و دارای شهرت جهانی است. وی تاکنون سرپرستی ۱۰ طرح تحقیقی را برعهده داشته و همه جابه شناخت پیشینه نظام‌های سنتی ایرانیان در زمینه کشت و آبیاری پرداخته است.

استاد صفی نژاد در نوآوری‌های خود در پی فرموله کردن برخی از یافته‌های علمی خویش برآمده و از این راه نیز بر توسعه دانش کشاورزی ایران افزوده است. به یقین می‌توان گفت که مجموعه آثار این محقق برجسته و سخت کوش، خود دایره‌المعارفی بزرگ در زمینه شناخت جامعه روستایی و عشایری و نیز مسایل مربوط به کشت و آبیاری در کشورمان است.

در متنی که پیش رو دارید، کوشیده‌ایم آثار استاد صفی نژاد را براساس آنچه به ما ارائه داده‌اند:

الف - رساله‌ها

ب - کتابها

ج - مقالات

د - فهرست مقدمه‌هایی که استاد بر آثار دیگران نوشته‌اند، تقدیم خوانندگان گرامی کنیم.

کتاب‌شناسی دکتر صفی نژاد

شهلا پروین زاد

بخش تحقیقات عشایری مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، شهریور ۱۳۴۷، بیست و سه + ۴۶۰ صفحه.

این مجموعه شامل جمعیت، تعداد خانوارهای ردهای مختلف شش ایل کهگیلویه می‌باشد، جمعیت مناطق بویراحمد علیا، سفلی، گرمسیر و طیبی توسط جواد صفی نژاد تدوین شده است، پلی‌کپی، زیراکس، تکثیری، همراه با جدول و نقشه.

* اطلس ایلات کهگیلویه

جواد صفی نژاد. گزارش شماره ۹، بخش تحقیقات عشایری مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، شهریور ۱۳۴۷، هفت + ۲۲۳ صفحه، دارای ۹۵ نقشه، برش، فهرست اعلام، پلی‌کپی، زیراکس A4، از این گزارش ۲۰۰ شماره در دو نوبت تکثیر شده است.

* واحدهای اندازه‌گیری در روستاهای ایران

جواد صفی نژاد. حسین ملک. دانشگاه تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، دی ماه ۱۳۴۹، ۹۵ صفحه. این مجموعه دارای دو مقاله است، مقاله اول، واحدهای اندازه‌گیری در روستاهای ایران، متعلق به آقای حسین ملک و مقاله دوم (صص ۵۳-۹۵) به نام واحدهای اندازه‌گیری در منطقه، توسط جواد صفی نژاد در قطع A4 نوشته شده است.

* بررسی اجتماعی و اقتصادی شرکت سهامی زراعی قصر شیرین

الف - رساله‌ها

* زیرتنگ ایلام

جواد صفی نژاد، مونوگرافی دهکده زیرتنگ، بخش شیروان چرداول ایلام، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، فروردین ۱۳۴۴، ۳۰ صفحه پلی‌کپی، ضمیمه مطالعات اقتصادی و اجتماعی ایلام، ۱۲۶ صفحه (پلی‌کپی A4)، منشر نشده، به همراه مونوگرافی «ده برآفتاب سراب» بخش خزل، ۴۷ ص پلی‌کپی.

* بررسی اجتماعی و اقتصادی سی سخت بویراحمد (بویراحمد سفلی)

جواد صفی نژاد. گزارش شماره ۲، بخش تحقیقات عشایری، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، شهریور ۱۳۴۷، دو + ۱۱۸ صفحه پلی‌کپی، زیراکس، تکثیری.

* بررسی اجتماعی و اقتصادی ایل طیبی

جواد صفی نژاد و همکاران: گزارش شماره ۶، بخش تحقیقات عشایری مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، شهریور ۱۳۴۷، کارگروهی، ۸۰ صفحه. (۱۶ صفحه شناسایی جغرافیایی توسط جواد صفی نژاد)، پلی‌کپی، زیراکس، تکثیری.

* جمعیت و شناسنامه ایلات کهگیلویه

جواد صفی نژاد و دیگران. گزارش شماره ۸

جواد صفی نژاد و همکاران: هوشنگ کشاورز، ویدا حاجبی، کارگروهی و میدانی از انتشارات بخش روستایی و عشایری مرکز مطالعات و تحقیقات عشایری، شهریور ۱۳۵۰، ۲۰+۲۶۷ صفحه، پلی کپی A4، همراه با جدول و نمودار.

*** بررسی اجتماعی و اقتصادی شرکت سهامی زراعی گلپایگان**

جواد صفی نژاد و همکاران: هوشنگ کشاورز، ویدا حاجبی. از انتشارات بخش روستایی و عشایری مؤسسه مطالعات و تحقیقات عشایری، شهریور ۱۳۵۰، ۱۵۰+۱۹۴ صفحه، پلی کپی، زیراکس A4، همراه با نمودار و جدول.

*** رده های قومی ایلات طیبی و بهمنی (بخش گرمسیری) استان کهگیلویه و بویراحمد**

جواد صفی نژاد. تهران، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، دفتر مطالعات و برنامه ریزی، آذرماه ۱۳۷۳، ۱۶۳ صفحه، همراه با جدول، نقشه، نمودار، قطع A4، زیراکس در نسخ محدود. این پژوهش به سفارش بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و به شیوه پژوهش میدانی تهیه شده است. در این کار، اطلاعات سال ۱۳۴۶ مؤسسه مطالعات و تحقیقات دانشگاه تهران اساس کار بوده و تحولات زمانی، مورد مطالعه و مقایسه قرار گرفته است که شامل: سوابق تاریخی رده های مختلف، تقسیمات، شیوه های ساخت رده های ایلی، تعریف رده ها، پراکندگی، قلمرو، جمعیت و درصد کوچ و اسکان است. نقشه های ذی ربط، همراه با توضیحات لازم مورد بررسی قرار گرفته و تغییرات پدید آمده در جداول و نمودارها نشان داده شده است.

*** ولایت تربت حیدریه: متنی در شناخت میراث فرهنگی**

جواد صفی نژاد. تهران، مدیریت پژوهش های مردم شناسی، سازمان میراث فرهنگی، ۱۳۷۴، بیست و دو+۱۲۹ صفحه، همراه با جدول، نقشه و نمودار، قطع A4، دستنویس زیراکس شده در نسخ محدود.

اثر حاضر، رساله ای است درباره سرشماری ولایت تربت حیدریه که در سال ۱۲۹۶ قمری به دست فرد یا افرادی ناشناس، به شیوه میدانی تهیه شده و نسخه خطی و دستنویس منحصر آن در ۳۰ صفحه خشتی با خط سیاق تحریر شده است. این رساله به سفارش مدیریت مردم شناسی جهت خواندن خطوط سیاق و تحلیل جداول تهیه شده و

۱۳۷۴، ده+۳۸۷ صفحه، همراه با جدول نقشه و نمودار، قطع A4، دستنویس زیراکس شده در نسخ محدود.

سرشماری ولایت طیبس، نام رساله ای است دستنویس با ارقام سیاقی در قطع خشتی و دارای ۶۶ صفحه که توسط فرد یا افراد ناشناسی در سال ۱۲۹۸ قمری در زمان ناصرالدین شاه قاجار نوشته شده است. رساله در مجموع به دو قسمت سرشماری شهر طیبس و حومه تقسیم می شود و در هر قسمت اطلاعات با ارزشی از سن رئیس خانوار، سرمایه در گردش، شغل، تعداد همسر، تعداد فرزندان به تفکیک دختر و پسر و کبیر و صغیر و افراد وابسته به خانوار که به اتفاق زندگی می کردند به دست می دهد و در مجموع اطلاعات دقیقی از افراد خانوارهای منطقه دربر دارد. ارقام سیاقی این رساله توسط پژوهشگر خواننده و با رسم الخط امروزی همراه با توضیحات لازم تدوین شده است. این رساله نیز در سال ۱۳۷۷ توسط نشر آتیه در تهران به چاپ رسید.

*** بازخوانی، مطالعه و تفسیر سند دشمن زبانی**

جواد صفی نژاد و همکاران. تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، ۱۳۷۱، هفت+۲۱۲ صفحه A4، زیراکسی، ماشین شده.

اثر حاضر، سند طوماری است منحصر، متعلق به سال ۱۰۶۸ قمری و محتوای آن، یک نوع و وصیت نامه سیاسی- اجتماعی است که می تواند مورد مطالعه قرار گیرد. سعی بر این بوده است که این دیدگاهها به تفکیک، تفسیر و مورد بررسی قرار گیرد.

این اثر، در سال ۱۳۷۳ برنده لوح تقدیر در طرح های علوم انسانی دانشگاه تهران گردید و در سال ۱۳۷۷ به چاپ رسید.

*** تحلیل اسناد خالصه نظام زراعی- سنتی ورامین**

جواد صفی نژاد. تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، ۱۳۷۲، ده+۳۷۹ صفحه، A4، تایپ و در نسخه های محدود زیراکس گردید.

در طرح حاضر، ۵۳ سند متعلق به اداره خالصه تهران، بین سالهای ۱۲۹۰ تا ۱۳۱۰ قمری در رابطه با دهات خالصه ورامین (مالک) و زارعین تحلیل و تفسیر شده است. از قام اسناد به خط سیاق بوده و پاره ای از آنها دارای اطلاعات محلی- اجتماعی فراوانی است که اصطلاحات به کار برده شده در اسناد اغلب منسوخ شده اند. تصویری از اصل اسناد، تحریر هر سند و تحلیل اطلاعات لازم

در اختیار پژوهشگر (جواد صفی نژاد) گذاشته شد. و پس از مطالعه، به شیوه رسم الخط امروزی نوشته شد و در اختیار مدیریت مذکور قرار گرفت. صفی نژاد متن رساله را به بلوکات سردسیری و گرمسیری تقسیم و پس از آن، تعداد جمعیت روستاهای هر بلوک را طبقه بندی کرده و در پایان، اطلاعاتی از ایلات اطراف محل را نیز به آن افزوده است. این رساله در سال ۱۳۷۷ به صورت کتاب به چاپ رسید.

*** سرشماری ولایت طیبس**

جواد صفی نژاد. تهران، مدیریت پژوهش های مردم شناسی، سازمان میراث فرهنگی، آذرماه

به دنبال آن آمده و تفسیر شده است.

پژوهش حاضر به صورت کار جمعی، تحت سرپرستی و زیر نظر جواد صفی نژاد صورت گرفته است. این اثر در سال ۱۳۷۷ با ضماim به چاپ رسید.

تحلیل و تفسیر طومار آبیاری قرن هشتم ق. (شهر قزوین)

جواد صفی نژاد، تهران، وزارت نیرو، گنجینه ملی آب ایران، ۱۳۸۰، ۱۷۹ صفحه، همراه با جدول، نقشه، عکس، اسناد، A4.

در این رساله، طوماری کهن و منحصر متعلق به قرن هشتم شهر قزوین که بیانگر شیوه آبیاری آن زمان بوده، مورد بررسی، تحلیل و تفسیر قرار گرفته و نتایج لازم از آن استخراج گردیده و متن طومار و تحریر آن نیز در رساله مذکور آمده است. این رساله در سال ۱۳۸۳ از طرف وزارت نیرو، گنجینه ملی آب ایران، همراه با مقدمه ای به زبان انگلیسی منتشر شد.

ب- کتاب ها

شکل واحدهای زراعی (بُنه) قبل و بعد از اصلاحات ارضی

جواد صفی نژاد، چاپ اول، تهران، انتشارات بخش تحقیقات انسان شناسی مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، خرداد ۱۳۵۱، هشت + ۱۵۵ ص همراه با جدول، نقشه و نمودار، رقمی.

چاپ دوم این اثر با تجدیدنظر کلی، در فروردین ۱۳۵۳ توسط انتشارات توس، چاپ سوم عیناً در سال ۱۳۵۵ به صورت افست و چاپ های چهارم و پنجم نیز عیناً در ده هزار نسخه به صورت غیرمجاز منتشر گردید.

اسناد بُنه ها

جواد صفی نژاد، چاپ اول، تهران، انتشارات مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، ۱۳۵۶، نه + ۳۴۱ ص، وزیری.

در این کتاب ۲۲۷ سند از دهات خالصه حومه شهری منتشر شده که هر یک نمایانگر شیوه ای از روابط مالک و زارع در زمان حکومت ناصرالدین شاه است.

نگارنده، هدف از چاپ اسناد را حفظ آنها از گزند حوادث بر شمرده است.

نظام های آبیاری سنتی در ایران

جواد صفی نژاد، تهران، انتشارات مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران جلد اول، مهر ۱۳۵۹، سه + ۲۸۴ ص، همراه با تصویر،

(۱۳۶۳)، ۲۱+۳۹۵ ص، همراه با تصاویر، نقشه، نمودار و جدول، وزیری.

کتاب از ۹ فصل تشکیل شده و در آن، تعریف جغرافیای انسانی، نتایج انسانی حاصل از حرکات زمین، اختلاف ساعت و تاریخچه آن، ایجاد مناطق سه گانه (گرم، معتدل و سرد) و همچنین شیوه زندگی سکنه هر منطقه، پیدایش تقویم و انواع آن در ایران، ربع مسکون زمین و تقسیمات آن، ایجاد فصول و انطباق زندگی سکنه با نوسانات آن، ناهمواری ها و شیوه زندگی در آن با تکیه بر ناهمواری های ایران در رابطه با انواع آبیاری و شیوه های زندگی عشایری و آب و هوای ایران و نتایج حاصله از باران ایران، خاک های کشور و نیز شیوه های بهره گیری سنتی از آن، مورد بررسی قرار گرفته است.

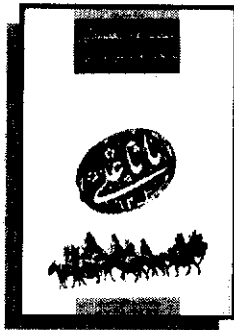
نظام های آبیاری سنتی در ایران (جلد دوم)

جواد صفی نژاد، چاپ اول، مشهد، مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۶۸، ۲۷۷ ص، همراه با نقشه و جدول، وزیری.

کتاب حاضر به شیوه جلد اول، در ۱۶ فصل تدوین شده و هر فصل متعلق است به یک نوع نظام آبیاری محلی در منطقه ای از ایران و گروه های مختلف جامعه آبیاری. (سالاران، داوران، مقنیان، لایروبان، میرابان و...) همچنین در این اثر، ساعت آبی و آفتابی در نظام کهن، سنجش زمان، انواع کشت های سنتی در ارتباط با آب، نوسانات و تغییرات مدار گردش آب، واحدهای اندازه گیری زمانی و حجمی آب، قناعت ها و چشمه ها در رابطه با آبیاری و... به شیوه سنتی مورد بررسی قرار گرفته است.

بُنه: نظام های زراعی سنتی در ایران

جواد صفی نژاد، تهران، مؤسسه انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۸، ۵۸۴ ص، همراه با جدول، عکس، نقشه، نمودار، اسناد (کامل ترین چاپ ها) «بُنه» نام نظامی است در کشاورزی سنتی جنوب تهران که قلمرو آن تا قزوین و قم ادامه داشته و تا سال ۱۳۴۲ به شکل سنتی خود متداول بود. کتاب مذکور در سال های ۱۳۵۱ و ۱۳۵۳ چندین بار به چاپ رسید ولی از خصوصیات این چاپ نسبت به چاپ های قبلی، تجدیدنظر کلی در متن پیشین، بازنویسی و اضافات (تأخود و برابر چاپ های پیشین). کتاب در ۲۲ فصل تدوین شده و در فصول مختلف آن، نویسنده پژوهشگر ضمن تقویت بُنه، به بررسی انواع بُنه ها، بُنه های ارباب رعیتی، بُنه های گاو بندی، بُنه قمی، قشرهای درونی و برونی بُنه، گروه های بُنه ها، بُنه های مختلف ایران، پرسش و پاسخ درباره بُنه ها، علایم شناختی سنتی بُنه ها،

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

نمودار اسناد و نقشه.

کتاب حاضر از ۱۴ فصل به صورت مقاله تشکیل شده و هر فصلی مربوط به آب و وضع آبیاری سنتی منطقه ای از ایران است. شیوه های کهن آبیاری، طرز تقسیم آب، زمان سنجی کهن در رابطه با ساعت های آبی و آفتابی و شیوه های متداول آبیاری تاریخی در این کتاب مورد بررسی قرار گرفته اند. در آخرین فصل کتاب، برای اولین بار ازدواج قنات - که شیوه ای اعتقادی برای ازدیاد آب قنات است - مطرح شده است.

مناهی جغرافیای انسانی

جواد صفی نژاد، چاپ هفتم، تهران، ۱۳۸۲، انتشارات دانشگاه تهران، (چاپ اول، اسفند

اقلیم ایران و قلمرو بنه‌ها، پرداخته، اطلاعات جمع‌آوری شده در جداول، نمودارها و نقشه‌های مربوط نشان داده شده است.

*** عشایر مرکزی ایران**

جواد صفی نژاد. چاپ اول، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۸، ۷۳۶ص، همراه با جدول، عکس، نقشه، نمودار و اسناد.

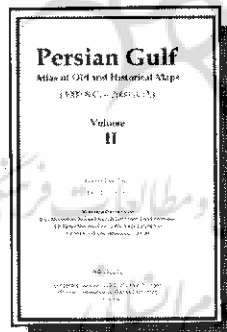
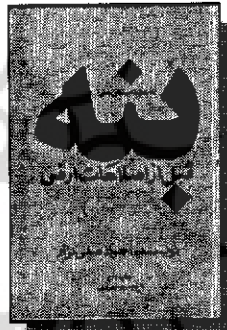
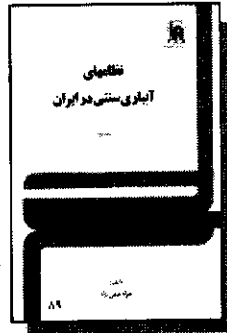
در این اثر پژوهشی، نویسنده محقق، طی شانزده فصل به این مطالب پرداخته است: تعریف عشایر، جامعه عشایری ایران، وجه تمایز عشایر و روستائیان، جمعیت عشایری، عشایر فارس، قشقای‌ها و ایلات خمسه، قلمرو جغرافیایی لر کوچک و لر بزرگ، لرهای بختیاری و تقسیمات ساخت سنتی ورده‌های قدرت آنها، اقتصاد دامی، ایل راه، ایلات کهگیلویه، تقسیمات تاریخی، قلمرو ایل‌های مختلف منطقه، بویراحمندی‌ها و تاریخ آنها، کوچ و انگیزه مبادرت به آن، ایل راه‌ها، اقتصاد خانوار، اقتصاد کشاورزی و دامی، درآمدهای مستمر و غیر مستمرخان‌ها، انواع مالیات در دوران خان‌خانی، فرهنگ غارت، غارت‌ها و انواع آن، ساخت گروه‌های سنتی، وضع خوراک و پوشاک، زندگی اجتماعی، اوزان و مقادیر محلی، تعاونی‌های و همیاری‌ها و تاریخ معاصر ایل طیبی.

در این اثر، همچنین، یک سند تاریخی نیز ارائه شده است. در پایان کتاب، نقشه قلمرو کهگیلویه که از نقشه بزرگ ایالت فارس فسایی گرفته شده، عیناً چاپ شده است. اثر حاضر با تصویب شورای انتشارات دانشگاه تهران، جزو کتب برگزیده سال ۱۳۷۰ انتخاب شد و لوح تقدیر نیز به آن تعلق گرفت.

*** کشاورزی سنتی ایران**

جواد صفی نژاد. ابرهارد کروگر. چاپ اول، تهران، مؤسسه جغرافیایی و کارتوگرافی سحاب، ۱۳۷۵، همراه با نقشه، نمودار، جدول، سند، ۳۰۹ صفحه، به دو زبان فارسی و آلمانی. وزیری. کتاب حاضر اثر مشترک استاد صفی نژاد و دکتر کروگر دانشیار زبان فارسی دانشگاه مونیخ آلمان و مشتمل است بر متن، تحریر، توضیح و ترجمه ۶۰ سند مربوط به روابط مالک و زارع دوران ناصری، متعلق به روستاهای حومه تهران (غار، فشاپویه، ورامین، کرج و ساوجبلاغ)؛ مؤلفین در این اثر، درباره محتوا و شناخت اسناد مذکور توضیح و تفسیر لازم را بیان کرده، اصطلاحات و مفاهیم را به هر دو زبان تحلیل و تفسیر و دسته‌بندی کرده‌اند.

*** مجموعه تفصیلی ماخذ عشایر ایران به فارسی (مرحله ششم)**

چهارم طرح نیز در بهمن ماه ۱۳۶۶ در ۸+۲۹۶ صفحه، به قطع وزیری به کوشش انتشارات عشایری، نخست وزیری، دبیرخانه شورای عالی عشایر ایران» به چاپ رسیده است.

*** قنات (سد زیرزمینی قنات وزوان میمه اصفهان)**

جواد صفی نژاد. بیژن دادرس. چاپ اول، تهران، وزارت نیرو، مؤسسه گنجینه ملی آب ایران، اردیبهشت ۱۳۷۹، شماره ۵، مقدمه + ۲۴۰ صفحه، همراه با فهرست‌ها، نقشه، جدول، عکس، نمودار، اسناد و برش‌های هندسی، وزیری.

کتاب حاضر از دو بخش تشکیل شده است. بخش اول، شامل ۱۲ فصل و در مورد شناخت منطقه وزوان میمه، قنات‌های دشت میمه و درباره سد زیرزمینی قنات، گروه‌های سنتی آبیاری، مقنیان، مراحل حفر قنات، مدار گردش آب و ارزش اقتصادی قنات است. بخش دوم، شامل مطالب ارزنده‌ای درباره قنات‌های سددار کاشان، سدهای زیرزمینی و قنات‌های کاشان، قنات ابوزیدآباد، آب بند اول و دوم و شیوه مسدود نمودن درجه‌ها، گشودن آب بند، سازمان آبیاری، رابطه آب و زمین و سد قنات تلک‌آباد و نیز گروه آبیاران، مقنیان و شیوه حفر قنات است.

*** واژه‌نامه قنات**

جواد صفی نژاد، عبدالوحید آغاسی، چاپ اول، یزد، شرکت سهامی آب منطقه‌ای یزد، ۱۳۷۹، ۱۱۴ صفحه، ۲۳۶ واژه، همراه با نمودار، کروکی، عکس، رقمی.

*** جهان‌نامه**

اثر: محمدبن نجیب بکران، بازنویسی و تلخیص از: جواد صفی نژاد چاپ اول، تهران، مؤسسه فرهنگی اهل قلم. تابستان ۱۳۸۱، ۱۶۱ صفحه، همراه با مقدمه، فهرست، نقشه و جدول. کتاب در دو بخش سامان یافته است. بخش اول، تحلیلی و تفسیری است بر متن کتاب؛ صفحات ۸۰-۹، بخش دوم، تلخیصی است از متن اصلی؛ صفحات ۸۱-۱۶۱.

*** لرهای ایران: لر بزرگ - لر کوچک**

جواد صفی نژاد. چاپ اول، نشر آتیه، بهار ۱۳۸۱، ۶۹۴ صفحه، همراه با جدول، نقشه، عکس، نمودار، اسناد، مقدمه و فهرست‌ها. استاد صفی نژاد در این اثر، لر بزرگ و لر کوچک را به تفکیک مورد پژوهش و بررسی قرار داده است. کتاب دارای ۲۲ فصل است. فصل سوم تا شانزدهم اثر مربوط به شرح مسایل اجتماعی لر بزرگ و فصل هفدهم تا پایان، عهده‌دار بررسی مسایل لر کوچک است.

جواد صفی نژاد (سرپرست پژوهش). چاپ اول، تهران، معاونت پژوهشی و آموزش وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۶، ۴۷۳ صفحه همراه با جدول و فهرست‌ها، وزیری.

اثر حاضر، مرحله ششم پژوهش‌های عشایری به سرپرستی استاد جواد صفی نژاد و کاری گروهی است. گروه پژوهش در تمام نشریات معتبر به جست‌وجو منابع و مآخذ در مورد عشایر ایران پرداخته و ضمن معرفی این منابع، به تحلیل محتوای آنها پرداخته و دسته‌بندی کرده‌اند. اطلاعات این مجموعه تا سال ۱۳۶۹ را شامل می‌شود که با نام «۷۳۰ منبع» ابتدا تکثیر و سپس به چاپ رسید. این چاپ در بردارنده پنج مرحله قبلی است. لازم به ذکر است که مرحله پنجم از بررسی‌های مقاله‌های عشایری به زبان فارسی و تکثیری است مرحله

جواد صفی نژاد (بازنویس و تلخیص کننده کتاب)، چاپ اول، تهران، مؤسسه فرهنگی اهل قلم، زمستان ۱۳۸۱، ۱۴۳ صفحه، همراه با نقشه و جدول، رقی. کتاب حاضر از دو قسمت تشکیل شده است.

قسمت اول، تحلیل و تفسیری است. بر متن کتاب؛ صفحات ۱۳-۷۱، و قسمت دوم تلخیصی است از ۶۱ موضوع مندرج در کتاب؛ صفحات ۷۳-۱۴۳.

ج- مقالات

۱- ایران. موقعیت و شناخت جغرافیای ایران. کیهان سال، سال اول، ۱۳۴۱، صص ۱۱۴-۱۱۷.

۲- شهرهای ایران. منبع پیشین، صص ۱۳۷-۱۷۲.

۳- دریاچه مهارلو. نشریه شکار و طبیعت. شماره ۴۴، مهرماه ۱۳۴۲، صص ۳۸-۴۰.

۴- دشت ارژن (شکارگاه تاریخی)، منبع پیشین، شماره ۴۷، مهرماه ۱۳۴۲، صص ۶۴-۶۷.

۵- زاینده رود [مجله] آب، نشریه بنگاه مستقل آبیاری. دوره سوم، شماره هفتم و هشتم، مهرماه ۱۳۴۳، صص ۱-۲۰ به انضمام نقشه زاینده رود. ۶- خان نامه (تحقیق در عشایر کهگیلویه و بویراحمد)، مجله دانشکده در زمینه فرهنگ و علوم انسانی دانشگاه تهران، سال اول، شماره دوم، بهار ۱۳۵۴، صص ۱۸۲-۲۰۴.

۷- تعاونی های کهن. علل تشکیل تعاونی های کهن (بنه ها) در رابطه با اقلیم ایران. منبع پیشین، شماره چهارم، پاییز ۱۳۵۴، صص ۴۷-۶۲.

۸- غارت. درآمدهای غیرمستمرخان در دوره خان خانی، منبع پیشین، شماره ششم، ۱۳۵۵، صص ۱۰-۵۴.

۹- قنات در ایران. منبع پیشین، شماره هشتم. صص ۸۶-۱۱۹.

۱۰- تعاونی های تولید زراعی در ایران (نظام تولید زراعی جمعی در ده کشکویه دشت آب بافت کرمان قبل از اصلاحات ارضی. نامه علوم اجتماعی) دوره ۲، شماره ۲، آذرماه ۱۳۵۵، صص ۱۶۵-۱۷۹.

۱۱- نظام های تولید جمعی سنتی زراعی، مسؤلیت ها و تنگناها. مجموعه سخنرانی های چهارمین کنگره جغرافی دانان ایران. دانشگاه فردوسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، مشهد، آبان ۱۳۵۶، صص ۲۴۷-۲۸۱.

۱۲- سنجش زمان در آبیاری سنتی قبل از رواج ساعت. مجله جغرافیا، دوره اول، شماره سوم، بهار ۱۳۶۰، صص ۶۰-۸۸.

۱۳- مطالعه ای پیرامون تغییر مدار گردش آب و

اثرات اقتصادی و اجتماعی حاصل از آن مجموعه مقالات سمینار جغرافی، شماره ۱- مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی، اردیبهشت ۱۳۶۴. منتشره ۱۳۶۵، صص ۱۸۹-۲۱۲.

۱۴- معرفی کتب چاپی جغرافیایی و جغرافی دانان دوره قاجار. مجله رشد، آموزش جغرافیا سال اول، شماره ۲، تابستان ۱۳۶۴، قسمت اول، صص ۲۸-۳۶.

سال اول، شماره ۳، پاییز ۱۳۶۴، جغرافیا و دانشمندان اسلام. صص ۴-۷

سال اول، شماره ۴، زمستان ۱۳۶۴، قسمت دوم، صص ۴-۷.

سال دوم، شماره ۵، بهار ۱۳۶۵، قسمت سوم، صص ۴۸-۵۰.

سال دوم، شماره ۶، تابستان ۱۳۶۵، قسمت چهارم، صص ۴۶-۴۸.

سال دوم، شماره ۷، پاییز ۱۳۶۵، قسمت پنجم، صص ۵۲-۵۳.

سال دوم، شماره ۸، زمستان ۱۳۶۵، قسمت ششم، صص ۴۹-۵۲.

سال پنجم، شماره ۱۹، پاییز ۱۳۶۸، قسمت هفتم، صص ۲۰-۲۴.

۱۵- سلیمان تاجر سیرافی. مجله ماهانه بندر و دریا، سال دوم، شماره ۷، خرداد ۱۳۶۵، صص ۵۷-۶۰ و ۱۲۰.

و شماره ۸، شهریور ۱۳۶۵، صص ۸۶-۹۲. ۱۶- مشتاق جدر و مد و ماهی گیری سنتی در بندرعباس. مجله بندر و دریا، سال دوم، شماره ۹، آبان ۱۳۶۵، صص ۳۴-۳۹. ۱۷- سفرهای دریایی ابن بطوطه، منبع پیشین، شماره ۱۰، ۱۳۶۶، صص ۹۴-۹۹ شماره ۱۱، تیر ۱۳۶۶، صص ۸۶-۹۱. شماره ۱۲، شهریور ۱۳۶۶، صص ۷۰-۷۲. شماره ۱۳، دی ماه ۱۳۶۶، صص ۱۰۰-۱۰۴.

۱۸- سفر دریایی سفیر ایران به کشور سیام در عهدشاه سلیمان صفوی. منبع پیشین، سال سوم، شماره ۱۶، شهریور ۱۳۶۷، صص ۷۲-۷۷.

۱۹- عشایر و کوچ. فصلنامه عشایری، ذخایر انقلاب. شماره اول، زمستان ۱۳۶۶، صص ۲۵-۴۵.

۲۰- اقتصاد کشاورزی عشایر. منبع پیشین، شماره دوم، بهار ۱۳۶۷، صص ۶۸-۷۶.

و شماره سوم، تابستان ۱۳۶۷، صص ۶۱-۷۶.

۲۱- جمعیت عشایری ایران، از ۱۱۲۸ ق. عهدشاه سلطان حسین و فتحعلی شاه، مجموعه مقالات جغرافی، شماره ۴، ۱۳۶۷، صص ۵-۶۵.

۲۲- آبیاری سنتی در ایران. مجله رشد جغرافیا، سال چهارم، شماره ۱۳، بهار ۱۳۶۷، صص ۲۶-۳۱.

شماره ۱۴ تابستان ۱۳۶۷، ۹-۱۱ صص. و سال چهارم، شماره ۱۵، پاییز ۱۳۶۷، صص ۷-۱۱.

۲۳- پژوهش پیرامون نظام آبیاری سنتی آشتیان. (آبیاری هفت پی)، فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، شماره ۱، سال سوم، شماره مسلسل ۹، تابستان ۱۳۶۷، صص ۱۶-۴۴.

این مقاله با همکاری آقای مرتضی طهماسبی تهیه شده است.

۲۴- پوکن، سکونتگاه مقنیان یزدی. منبع پیشین، شماره ۳، سال سوم، زمستان ۱۳۶۷، صص ۹۵-۱۰۷. در تهیه متن اصلی این مقاله، آقای محمدرضا سبزیان شرکت داشتند.

۲۵- آب سنجدی. دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، جلد اول، چاپ اول، تهران ۱۳۶۷، صص ۵۰-۶۰.

۲۶- ساخت سنتی عشایر. نامه علوم اجتماعی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، دوره جدید، شماره ۳، جلد اول، زمستان ۱۳۶۸، صص ۶۷-۹۸.

۲۷- آبیاری سنتی در کاشان. بیابان، مرکز تحقیقات مناطق کویری و بیابانی ایران، مجموعه مقالات، تهران ۱۳۶۸، شماره ۲۴، صص ۳۵-۶۰، نقشه و نمودار.

۲۸- نظام آبیاری سنتی در روستاهای کتالان

فیروزکوه. نامه فرهنگ ایران، تهران، بنیاد نیشابور، شماره ۳، شماره مسلسل ۲۲، ۱۳۶۸، صص ۹۲-۹۸.

۲۹- مسلمین و خط زمان. مجله علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی، دوره جدید، شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۷۰، تهران، ۲۰۰-۲۱۴.

۳۰- آبیاری سنتی در روستای شمسی رستاق (بخش اشکدریزد)، جشن نامه دکتر محمدحسن گنجی، (مجموعه مقالات جغرافیایی، به کوشش دکتر ایرانبور جزنی، تهران، گیتاشناسی، تابستان ۱۳۷۱، صص ۷۱-۹۱.

۳۱- بندقنات: سری نهفته در دل خاک. فصلنامه علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی، دوره دوم، پائیز و زمستان ۱۳۷۳، شماره ۵ و ۶، صص ۱۱۵-۱۳۳، این مقاله با آقای بیژن دادرس به طور مشترک تهیه شده است.

۳۲- اصناف شهر اصفهان- در حدود سال های ۱۳۰۰ ق. مجموعه مقالات هشتمین کنگره جغرافی دانان ایران، جلد دوم، انسانی، اصفهان، انتشارات دانشگاه اصفهان. تابستان ۱۳۷۳، صص ۳۹۰-۳۴۲.

۳۳- کوچی های ایرانی (ایلات و عشایر)، پیام، مجله ماهانه یونسکو، شماره ۲۹۴، آذر ۱۳۷۳، صص ۸-۹ و ۳۵.

۳۴- شاهنامه های چاپ سنگی. مجله میراث فرهنگی، فصلنامه علمی و فرهنگی، شماره ۱۴، زمستان ۱۳۷۴، تهران، صص ۲۴-۳۰ (توضیحی درباره تاریخ اولین شاهنامه چاپی (چاپ حروفی) و چاپ سنگی در هند و ایران و مقایسه مشخصات چاپی، تصاویر، تاریخ های چاپ، نقاشان و نقاشی های این دو).

۳۵- عشایر، اسکان، مسکن. مجموعه مقالات سمینار سیاست های توسعه مسکن در ایران. ۱۱ تا ۱۳ مهرماه ۱۳۷۳ دانشگاه تهران، جلد دوم، وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان ملی زمین و مسکن، صص ۳۸۳-۳۹۳، همراه با جدول و نمودار.

۳۶- شیوه های تأمین هزینه، براساس مدار گردش آب در نظام آب یاری سنتی. مجله امور آب و توسعه- فصلنامه امور آب وزارت نیرو- سال چهارم، شماره ۳، پائیز ۱۳۷۵، صص ۹۸-۱۰۹.

۳۷- قنات ابراهیم آباد: کهن ترین قنات ایران زمین. مجله راه دانش، فصلنامه تحقیقات- هنری استان مرکزی. شماره مسلسل ۴ (۷-۸)، پائیز و زمستان ۱۳۷۵، صص ۱۵-۳۵.

۳۸- روستاهای کهن فراهان: مجله «راه دانش» تحقیقات فرهنگی- هنری استان مرکزی، شماره مسلسل ۵ (۱۰-۹)، (بهار و تابستان)، ۱۳۷۶، صص ۲۳۵-۲۶۲.

شماره های ۳ و ۴، پائیز و زمستان ۱۳۷۸ صص ۱۰۷-۱۲۴ (این مقاله از کتاب نظام های آبیاری سنتی جلد دوم برداشته شده است).

۴۵- نگرشی در نظام های سنتی- اقتصادی کهن استان سمنان: منبع پیشین، تابستان ۱۳۷۸، صص ۱۵۵-۱۷۴، (برداشته شده از کتاب سیمای استان سمنان)

۴۶- تحلیل اسناد تقسیم محصول زراعی در سراسر ایل قشقایی. [مجله] انسان شناسی، سال ۱۱- شماره ۱، (نشریه مرکز نشر دانشگاهی)، بهار و تابستان ۱۳۸۰، صص ۱۳-۳۴ همراه با عکس، جدول و نقشه.

۴۷- تمدن کاریزی ایران، وزارت نیرو، گنجینه ملی آب ایران. سخنرانی در همایش «آب و تمدن»، دومین کنفرانس مدیریت آب و فاضلاب در کشورهای آسیایی، ۲۲ صفحه، همراه با جدول، عکس، نقشه.

۴۸- جغرافیای انسانی منطقه ممسنی: مقدمه ای بر زندگی نامه بی بی پریش رستمی. مجله باستان شناسی، سال ۱، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۳۸۰، صص ۹-۲۸.

۴۹- گاوچاههای فارس با تکیه بر گاوچاههای جهرم. وزارت نیرو، گنجینه های ملی آب ایران، ۱۳۸۰، ۳۷ صفحه A4. این مقاله همراه با فهرست مطالب مقدمه، متن، فهرست اعلام، عکس، نقاشی در سال ۱۳۸۳ عیناً چاپ و منتشر گردید.

۵۰- شیوه های اخذ مالیات در مناطقی از عشایر لرنشین. نامه انسان شناسی، دوره اول، شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۸۱، صص ۱۷-۳۳.

۵۱- تاریخ آب و آبیاری در ایران. شیراز سخنرانی و آرایه مقاله، ۱۳۷۷. چاپ شده در نشریه شماره ۵۱، سال ۱۳۸۰، وزارت نیرو و کمیته ملی آبیاری وزه کشی صص ۱-۴۳ A4.

۵۲- ساختار اجتماعی عشایر ایران. فصلنامه مطالعات ملی، سال پنجم شماره ۱، ۱۳۸۳، صص ۴۳-۸۳.

د- مقدمه ها

۱- مقدمه بر کتاب «تاریخ بختیاری سردار اسعد»: علیقلی خان بختیاری.

۲- مقدمه بر دوره روزنامه «شرف و شرافت».

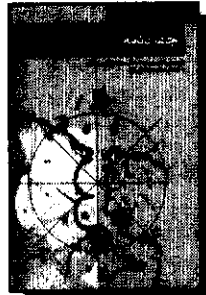
۳- مقدمه بر کتاب «سفرنامه عراق عجم» ناصرالدین شاه قاجار.

۴- مقدمه بر کتاب «سفرنامه ممسنی»، گرمرودی.

۵- مقدمه بر کتاب «سیمای استان سمنان».

۶- مقدمه بر کتاب «عشایر فارس».

۷- مقدمه بر کتاب «کوچندگان سرزمین خورشید».

۳۹- کوچ و مرتع؛ مدیریت در بازسازی ساخت اجتماعی کوچ و مراتع در عشایر لر بزرگ با تکیه بر عشایر نگین تاجی بویراحمد، فصلنامه عشایری ذخایر انقلاب، شماره ۱۹، تابستان ۱۳۷۱ صص ۶۷-۶۹.

۴۰- جغرافیای تاریخی طیس چابهار. بخشی از این تحقیق در مجله چابهار شماره های ۴۸ و ۴۹ در صفحات ۱۰ تا ۱۳ به چاپ رسید.

۴۱- شگفتی های قنات های ایران. قنات، (نشریه شماره ۳ مجموعه کتاب های مربوط به قنات) ۱۳۷۹، صص ۵۹-۸۰ همراه با نقشه، نمودار، کروکی و برش.

۴۲- دو قنات از قنات های اردستان «اروته و مون» منبع پیشین، جلد دوم، صص ۵۶۱-۵۸۳، همراه با نقشه، عکس، کروکی و برش.

۴۳- معدن نمک طالقان. نمایه پژوهش، شماره ۱۳ و ۱۴، سال چهارم، تابستان ۱۳۷۹، صص ۱۰۸-۱۱۷، همراه با عکس، نقشه و جدول. این مقاله، کار عملی آقای احسانی بوده که استاد صفی نژاد آن را بازنویسی، مطالب را جا به جا و تلخیص نموده، مطالبی را نیز بدان افزوده است.

۴۴- دو گانگی سطح زیر کشت در ارتباط با قدرت آب. فرهنگ قومس: فصلنامه پژوهشی- فرهنگی- هنری استان سمنان. سال سوم،